

Straffen

af Louis Sachar

Viborg, august 2020

"Når du har tilbragt hele dit liv i et hul, så er der kun én vej, og det er op!"

Straffen er anderledes.

Ikke kun fordi den er fra 1998 – og således fx ikke omhandler SoMe, mobiltelefoner og andre teknologiske landvindinger. **Straffen** er amerikansk ... på godt og ondt. Jeg har efterhånden læst bogen med mange klasser og mangler stadig at høre elever fortælle om dårlige læseoplevelser.

Min begejstring for bogen skyldes blandt andet, at den er anderledes i forhold til de mange fremragende, nyere danske socialrealistiske ungdomsromaner, vi ellers med stor fornøjelse og udbytte anvender i undervisningen. **Straffen** er båret af en original ide – og en genial kobling mellem de forskellige handlingsforløb i bogen.

Stanley er altid på det forkerte sted på det forkerte tidspunkt. Muligvis på grund af en familieforbandedelse og hans elendige, forbistrede, lusede grisetyv af en tipoldefar? I hvert fald bliver placeret i genopdragelseslejren ved Green Lake på grund af en forbrydelse han ikke har gjort. Men er det kun for at styrke drengenes slette moral, at de hver evige dag i den bagende texanske sol skal grav et hul? Eller hvad skjuler den gamle søbund – og fortiden?

Straffen er filmatiseret – og det er måske ikke helt vellykket? Jeg synes godt om bogens humor, men filmen forfalder sine steder til karrikatur og overspil. Måske fordi filmen er beregnet for et yngre, amerikansk publikum? Eller alt for skrappe ratings?

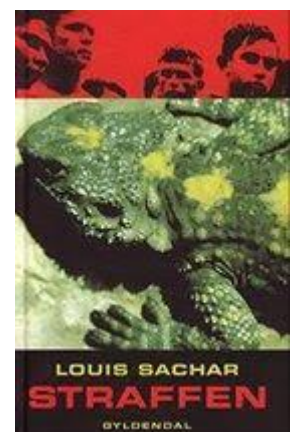
Døm selv: Filmen kan streames fra mitCFU ... <http://via.mitcfu.dk/CFUFILM1102819>

Husk: Ideerne på de næste sider er kun indløbet til det egentlige litteraturarbejde, som foregår i klassens fortolkningsfællesskab. Du skal udvælge de spørgsmål, du finder bedst egnet til din klasse – og skrotte de andre ... og meget gerne supplere med egne ideer til litteraturarbejdet. Derfor findes denne pæd. vejledning både som pdf og i wordformat.

God fornøjelse med bogen.

Finn Bangsgaard (fb@viauc.dk)

Pæd. konsulent ved VIA CFU

Straffen

af Louis Sachar

Viborg, august 2020

Blomsterkrukken

Hvorfor vil Elya ikke gætte på et tal (læs evt. siderne 35-37)?

Forbandelsen

Hvordan rammer Madame Zeronis forbandelse Yelnats-slægten?

Bossen

Genlæs kapitel 14: Hvad erfarer Stanley om Bossen – det handler IKKE om udseende.

Pulterrummet

Hvorfor tror du, at alle tingene er i stykker i Pulterrummet?

Guds straf

Hvori består guds straf over Green Lake? Der er hjælp at hente i kap. 26.

Racisme

Hvor realistisk tror du, at hændelsesforløbet i Green Lake er ... altså for ca. 110 år siden?

Læs med lup

"Nogle gange måtte hun ordne noget alene" (s. 178) – hvad er det, Zeros mor skal ordne?

"Den var ikke virkelig" (s. 179 om Jaffy) – hvad tænker du?

Er der andre steder i bogen, hvor teksten kun antyder? Hvad røber Madame Zeroni fx på s. 31?

4 - 5 - 3

Udvælg fire af bogens personer, og skriv fem tillægsord, der beskriver dem. Hvilke 3 tillægsord ville de selv vælge?

Alan siger undskyld

Da Orm beder Stanley om at ringe til moderen, beder han Stanley sige, at Alan gerne vil sige undskyld. Hvorfor Alan og ikke Orm?

Sams mirakelløg

Hvilke kvaliteter har løgene? Både for 110 år siden og i den nuværende Green Lake-lejr.

At træde i karakter

Udtrykket at træde i karakter benytter man om folk, når de viser deres sande (mere ædle?) personlighed. Beskriv hvornår henholdsvis Stanley og Zero træder i karakter samt hvordan.

The only way is ...up?

Hvordan tolker du sætningen side 148: "Når du har tilbragt hele dit liv i et hul, så er der kun en vej, og det er op"?

Størst indtryk?

Hvis vi inddeler bogen i følgende historier: Elya i Letland, Green Lake for 110 år siden, Stanley i Green Lake-lejren indtil flugten, Stanleys flugt og resten af bogen ... hvilken del gør så størst indtryk på dig? Hvorfor?

Alle artikler, dokumenter m.v. offentliggjort på www.viacfu.dk samt www.viauc.dk/cfu og de herunder hørende sider er udelukkende til undervisningsbrug. Materialet må ikke bruges og distribueres i kommercielt øjemed.

Straffen

af Louis Sachar

Humor

Find 3-5 sjove steder i bogen, som din lærer ville grine af: Hvad synes du?

Detaljer?

Nogle tilsyneladende ligegyldige genstande har stor betydning i flere af bogens historier. Fx løg, gulplettede øgler, Guds tommelfinger, Splat, fodsved, at kravle op af et bjerg med en tung vægt, "farveblindhed" = ikke at vurdere mennesker på deres hudfarve, ..

Udvælg 3 af ovennævnte – og forklar deres betydning i de forskellige historier. Kan du finde yderligere en detalje/ting, der går igen i mindst to af historierne?

Et moderne eventyr

- 1) Led efter eventyrtræk eller andre forhold i bogen, der gør, at Straffen står i gæld til eventyrfortællingen.
- 2) Læg enten kontrakt- eller aktantmodellen ned over "vores" Stanley IV. Googl modellerne, hvis du ikke kender dem. Kontraktmodellen er den letteste.

Ingen amoriner

Du har netop læst en ungdomsbog, hvor hovedpersonen IKKE er forelsket i nogen. Hvad har det betydet for din læseoplevelse?

The american moment of bullshit?

Kræver en lykkelig slutning, at man er blevet rig og tynd? Hvori består den sande lykkelige slutning i **Straffen**?

Bogens mange motiver

Der er mange forskellige motiver i **Straffen**: Altså genkendelige situationer og/eller konflikter – fx forbandelse, onskab, mobning, ensomhed, lykken er at være rig?, at træde i karakter, Udvælg 2 af de vigtigste, og skriv i en sætning til hver af motiverne, hvad vi skal lære af at læse denne bog.

Hjælp din lærer

Din lærer påstår, at **Straffen** er meget anderledes end de fleste af de andre bøger, I læser i klassen. Hjælp hende med de tre stærkeste argumenter. Hvad synes du om denne forskel på **Straffen** og de øvrige bøger, I læser på klassen?

Straffen

af Louis Sachar

Minilæseprøve

Jeres lærer inddeler jer i 2- eller 3-mandsgrupper. Vælg et kapitel, og lav 5-10 spørgsmål med hver fire svarmuligheder, som I kender dem fra læseprøverne. Efterfølgende skal I besvare de øvrige grupperes læseprøver.

--

BONUSOPGAVER

A: Det sker ikke i virkeligheden!

Hvis du synes, at beskrivelsen af og forholdene i Green Lake-lejren lyder helt urealistisk, så læs denne artikel: <https://www.information.dk/moti/2017/08/arizonas-koncentrationslejr-24-aar-lukker-berygnet-teltfaengsel>

Hvad tænker du? Beskriv artiklens indhold for dine klassekammerater.

B: Anmeldelse (skriftligt eller mundtligt)

Under overskriften **Fantastisk eller blot anderledes?** skal du lave en anmeldelse af Straffen. I din anmeldelse og vurdering skal du blandt andet sammenligne bogen med nogle af de danske ungdomsromaner, I har læst på klassen.

God fornøjelse

Finn Bangsgaard

fb@viauc.dk

Pæd. konsulent ved VIA CFU